

2017. aasta vene keele võõrkeelena põhikooli lõpueksamist

Mare Kasuri

vene keele võõrkeelena peaspetsialist

Põhikooli lõpueksami eesmärgid

Põhikooli vene keele võõrkeelena lõpueksamiga hinnatakse riiklikus õppekavas määratletud üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist, õppe- ja kasvatusesmärkide saavutatust ning kooliastme õpitulemuste omandatust eesmärgiga

- saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- teha otsus põhikooli lõpetamise kohta.

Vene keele võõrkeelena lõpueksami koostamisel arvestatakse riikliku õppekava nõudmisi ja toetatakse Euroopa keeleõppe raamdokumendile, millest lähtuvalt vastab lõpueksam ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B1-taseme kirjeldusele.

Lõpueksami korraldus ja hindamine

Vene keele lõpueksamiga kontrolliti kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust. 2017. aasta vene keele võõrkeelena põhikooli lõpueksam koosnes kirjalikust osast (kuulamine, lugemine, kirjutamine) ja suulisest osast (rääkimine). Kuulamisosa eest oli õpilasel võimalik saada maksimaalselt 25, lugemisosa eest 30, kirjutamisosa eest 25 ja rääkimisosa eest 20 punkti, kokku oli kogu eksamitöö eest võimalik koguda 100 punkti.

Lõpueksamitöid hinnati koolides, võttes aluseks Haridus- ja teadusministeeriumi asjakohase määruse. Põhikooli venekeele võõrkeelena lõpueksami hindamine põhines hindamisjuhendil ja võtmel, mis võimaldab koolidel lähtuda ühelt aluselt ning muuta tulemused võrreldavaks.

Kuulamis- ja lugemisosa iga üksikküsimuse kaal on 1 punkt. Kirjutamise hindamiseks kasutatakse vastavaid hindamisskaalasid. Kirjutamisosa esimese ülesande eest on võimalik saada maksimaalselt 9 punkti ja teise ülesande eest maksimaalselt 16 punkti. Rääkimisosa hindamiseks kasutatakse vastavat hindamisskaalat, hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: ülesande täitmine, sõnavara, grammatika ning hääldus ja soravus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0–5 punkti.

Eksami üldandmed ja üldstatistika

2017. aastal tegi vene keele võõrkeelena lõpueksamit 323 õpilast 119 koolist, mis on 44 õpilast vähem kui 2016. aastal. Ühe eksamisooritajaga koole sarnaselt 2015. ja 2016. aastaga oli ligikaudu 40% ehk 48, kahe-kolme eksamisooritajaga 36% ehk 43 ning seitsme ja enama eksamisooritajaga 9% ehk 11. Peaaegu kõik sooritajatest (90%) õppisid vene keelt B-keelena, vaid seitse inimest A-keelena.

Tabel 1. Vene keele võõrkeelena põhikooli lõpueksami osad

Eksamiosa	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Kestus (minutit)	Maksimumpunktid
Kuulamine	4	25	30	25
Lugemine	4	30	60	30
Kirjutamine	2	2	45	25
Suuline osa	2	2	15	20

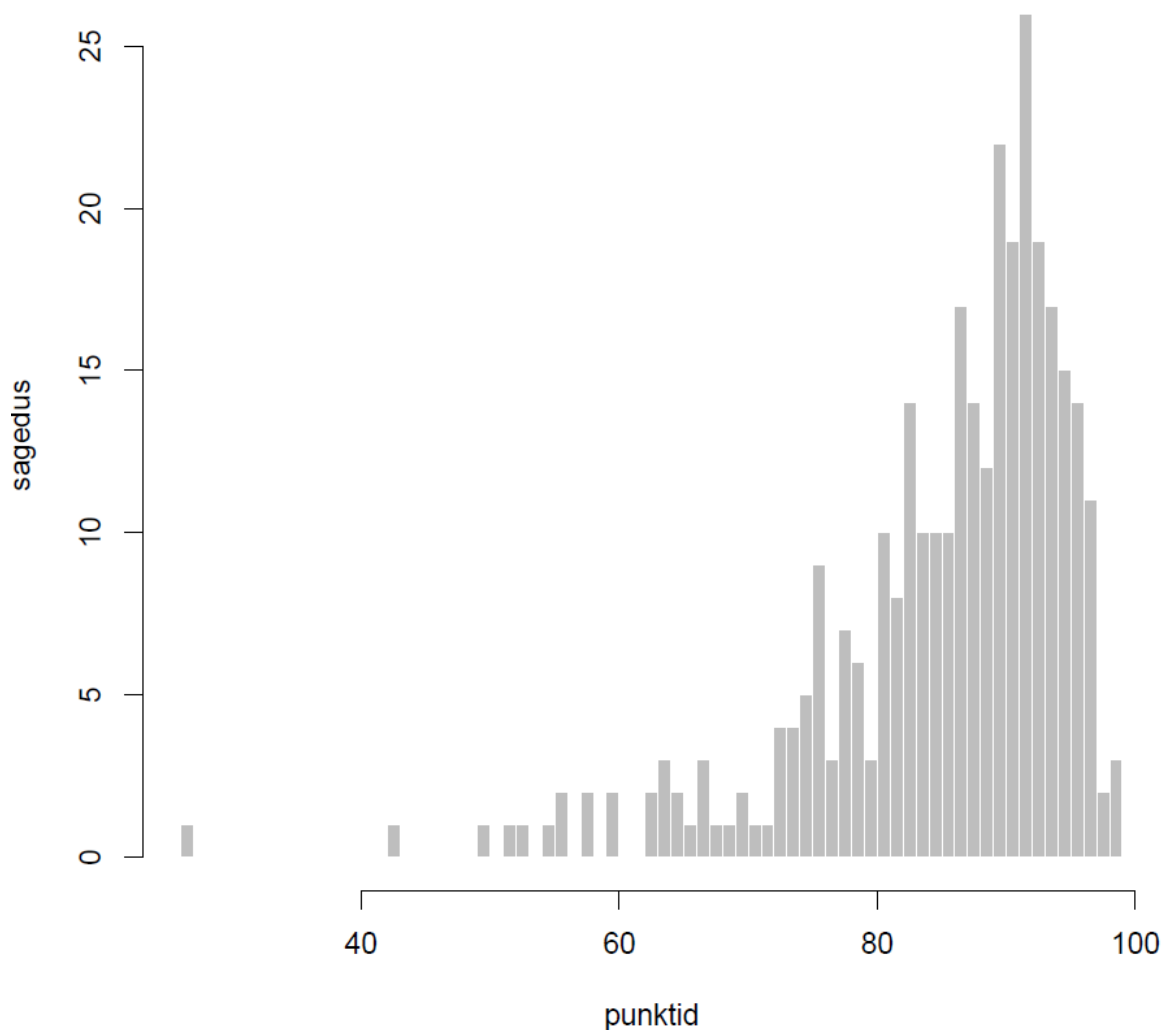
Tabel 2. Üldstatistika nelja aasta lõikes

Aasta	Sooritajaid	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus	Keskmine sooritus %	Keskmine hinne
2014	345	100	50	85,1	85,1	4,3
2015	333	100	34	88,2	88,2	4,5
2016	367	100	32	85,9	85,9	4,4
2017	323	99	26	85,6	85,6	4,3

Statistiliste andmete võrdlus viimase kolme aasta lõikes näitab, et 2017. aastal eksamisooritajate hulk veidi kahanes. Üldine keskmine sooritusprotsent (85,6) on ligilähedane 2016. aasta vastava näitajaga, kuid veidi madalam kui 2015. aastal (vt tabelit 2).

Tulemuste jaotus

Valimi maht: 323 , keskmine: 85.6 , st.hälve: 10.3

Joonis 1. 2017. a vene keele võõrkeelena eksami tulemuste jaotuskõver

Eksamitöö keskmine tulemus oli 85,6 punkti ehk 85,6%, mis on praktiliselt sama tulemus kui 2016. aastal (85,9%) ning vastab hindamisskaalal hindele 4,3; kõrgeim tulemus oli 99 ja madalaim 26 punkti. Eksami sooritanud õpilaste keskmine aastahinne vene keeles oli 4,6 – poistel 4,5 ja tüdrukutel 4,8.

Tabel 3. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
M	139	43.0	82.2	84.3	86.4	84.3	26	88	99	12.4
N	184	57.0	85.4	86.6	87.8	86.6	58	88	99	8.3
Kokku	323	100.0	84.5	85.6	86.7	85.6	26	88	99	10.3

Üldiste keskmiste tulemuste võrdlus sooti näitab, et poiste ja tüdrukute keskmised tulemused erinevad ligikaudu kahe protsendi võrra (keskmised sooritusdastavalt 84,3% ja 86,6%), 2015. ja 2016. aastal oli erinevus kolm protsenti.

70% õpilastest sooritasid eksami hindele 5, 2015. aastal oli selliseid õpilasi sooritajate seas ligikaudu 62% ja 2016. aastal 52%. 25% sooritasid eksami hindele 4 ja 5% hindele 3. Madalamaid hindeid 2017. aasta eksamil ei saadud. 2017. aasta lõpueksamitöö kvaliteet (hinded *neli* ja *viis*) moodustab 88,5% (tüdrukutel 90,8% ja poistel 85,6%), 2016. aasta vastav näitaja oli 84,7%, edukusnäit (hinded *kolm*, *neli* ja *viis*) 99,4% (tüdrukutel 100,0% ja poistel 98,6%). Eksamihinnete põhjal võib väita, et vene keele võõrkeelena eksami valinud õpilaste keeleoskustase on väga kõrge.

Tabel 4. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami tulemused maakonniti

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜÜP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
Harju maakond	141	43.7	84.7	86.3	87.9	86.3	43	89	99	9.4
Ida-Viru maakond	62	19.2	85.6	88.2	90.8	88.2	53	92	99	10.1
Jõgeva maakond	2	0.6	- 21.6	80.0	181.6	80.0	72	80	88	11.3
Järva maakond	5	1.5	71.2	79.8	88.4	79.8	74	76	91	6.9
Lääne-Viru maakond	30	9.3	75.4	81.0	86.6	81.0	26	86	97	15.1
Lääne maakond	8	2.5	71.5	83.2	95.0	83.2	50	88	93	14.0
Põlva maakond	3	0.9	74.9	88.0	101.1	88.0	82	90	92	5.3

Pärnu maakond	10	3.1	74.9	82.9	90.9	82.9	64	87	95	11.1
Rapla maakond	11	3.4	82.1	86.8	91.5	86.8	75	89	99	7.0
Tartu maakond	36	11.1	81.2	84.5	87.8	84.5	56	87	96	9.7
Valga maakond	5	1.5	82.0	87.6	93.2	87.6	81	90	92	4.5
Viljandi maakond	1	0.3		73.0		73.0	73	73	73	
Võru maakond	9	2.8	79.3	84.1	89.0	84.1	76	84	94	6.3
Kokku	323	100.0	84.5	85.6	86.7	85.6	26	88	99	10.3

Statistiliste andmete võrdlus maakondade lõikes näitab, et enim oli eksaminande Harju; Ida-Viru ja Tartu maakonnast. Kõige edukamad – nagu ka 2015. ja 2016. aastal – olid Ida-Virumaa õpilased keskmise tulemusega 88,2%.

Eksami tulemused osaoskuste ja ülesannete kaupa

Osaoskuste võrdluses on kõige kõrgema sooritusprotsendiga rääkimisosa, nagu eelmisel aastal. Kõige madalama keskmise sooritusprotsendiga on kuulamisosa.

Tabel 5. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami põhinäitajad osade kaupa

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Maksimumpunktid	25	30	25	20
Keskmine tulemus	19,0	26,8	20,8	19,0
Keskmine sooritus %	75,9	89,5	83,0	95,2
Miinumum	5	8	0	6
Maksimum	20	30	25	20
Standardhälve	3,6	3,1	4,3	1,7

Poiste ja tüdrukute eksamiosade keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad kuni 8%, peamine erinevus on kirjutamise osas, kuulamise, lugemise ja rääkimise osade vahel erinevusi peaaegu ei ole.

Tabel 6. 2017. aasta vene keele lõpueksami osade keskmised tulemused soo järgi

	Kuulamine	Lugemine	Kirjutamine	Rääkimine
Poisid	76,2	88,0	79,4	94,9
Tüdrukud	75,6	90,6	85,7	95,4

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 2017. aastal 75,9%, mis on 2016. aasta tulemusest ligikaudu seitsme protsendi võrra madalam. Poiste ja tüdrukute üldised keskmised tulemused on väga lähedased, poiste üldine keskmine tulemus on vaid 0,6% võrra kõrgem (vastavalt 76,2% ja 75,6 %). Eelmisel aastal olid tüdrukute tulemused 0,7% võrra kõrgemad.

Tabel 7. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami kuulamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜÜP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
M	139	43.0	18.4	19.1	19.7	76.2	5	20	25	4.1
N	184	57.0	18.4	18.9	19.4	75.6	6	19	24	3.3
Kokku	323	100.0	18.6	19.0	19.4	75.9	5	20	25	3.6

Lugemisosa keskmine tulemus oli 89,5%, mis on ligilähedane 2016. aasta tulemusele. Analüüs sooti näitab, et poiste ja tüdrukute lugemisosa keskmised tulemused erinevad ligikadu kahe protsendi võrra (vastavalt 88,0% ja 90,6%), eelmise aasta vastavad tulemused erinesid ühe protsendi võrra.

Tabel 8. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami lugemisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜÜP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
M	139	43.0	25.8	26.4	27.0	88.0	8	27	30	3.6
N	184	57.0	26.8	27.2	27.6	90.6	14	28	30	2.6
Kokku	232	100.0	26.5	26.8	27.2	89.5	8	28	30	3.1

2017. aasta eksami kirjutamisosa keskmine tulemus erineb 2016. aasta tulemusest kolme protsendi võrra (vastavalt 83,0% ja 80,8%), antud osa formaat on õpilastele tuttav ja jõukohane. Kirjutamisosa tööde analüüs näitab, et 2017. aasta tööd olid heatasemelised. Kõrgemad punktid saadakse reeglina ülesande täitmise eest ja madalamad grammatika eest.

Analüüsid keskmisi tulemusi sooti, näeme, et tüdrukute tulemused on kõrgemad poiste tulemustest. Kui 2016. aastal oli vahe poiste ja tüdrukute tulemustes kuni kaheksa protsenti, siis 2017. aastal moodustas vahe kuus protsenti (vt tabelit 9).

Tabel 9. 2016. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami kirjutamisosatulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜÜP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
M	139	43.0	19.0	19.9	20.7	79.4	0	21	25	5.0
N	184	57.0	20.9	21.4	21.9	85.7	9	22	25	3.5
Kokku	323	100.0	20.3	20.8	21.2	83.0	3	22	25	4.3

2017. aasta eksami rääkimisosa väga kõrge keskmine tulemus 95,2% on sarnane 2015. ja 2016. aasta tulemusega. Suulise osa salvestiste analüüs lubab väita, et suulise eksamiosa formaat on nii õpetajatele kui õpilastele tuttav ning eksaminandidele jõukohane. Poiste ja tüdrukute tulemuste võrdlus (vastavalt 94,9% ja 95,4%) näitab, et erinevusi ei ole (vt tabelit 10).

Tabel 10. 2017. aasta vene keele võõrkeelena lõpueksami rääkimisosatulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜÜP	Keskmine %	Min	Mediaan	Max	St. hälve
M	139	43.0	18.7	19.0	19.3	94.9	6	20	20	2.0
N	184	57.0	18.9	19.1	19.3	95.4	12	20	20	1.5
Kokku	323	100.0	18.9	19.0	19.2	95.2	6	20	20	1.7

Lõpueksamitöö analüüs ülesannete kaupa näitab, et õpilastele osutusid kolm esimest kuulamisosa ülesannet lihtsateks. Eriti lihtne oli kolmas ülesanne (keskmine sooritusprotsent 96,59). Ülesandes tuli õpilasel kuulata õpilaste arvamusi koolis pakutava toidu kohta ning otsustada, kellele kõnelejatest kuuluvad ülesandes antud väited. Ülesanne kontrollis teksti põhisisu mõistmist ja oli sobitusülesanne. Esimene ülesanne oli kolmese valikuga valikvastustega ülesanne ning kontrollis teksti üldist mõistmist ja valikulise info leidmist ning osutus õpilastele kergeks (keskmine sooritusprotsent 81,94). Ülesanne põhines raadisaatel, kus tutvustati võimalust osaleda erinevatel suvistel kursustel

Moskva parkides. Ka teine ülesanne (üldised keskmine sooritusprotsent 78,75) ei valmistanud õpilastele raskusi. Teises ülesandes kuulasid õpilased intervjuud noore vene näitleja S. Treskunoviga. Ülesanne oli lühivastustega ülesanne ja kontrollis valikulise info leidmist ja teksti detailset mõistmist. Neljas ülesanne oli samuti lühivastustega ülesanne (üldine keskmine sooritusprotsent 55,51) ja põhines tekstil, milles karjäärinõustaja rääkis oma tööst. Tegemist oli autentse salvestisega ja ülesanne osutus õpilastele kõige raskemaks. Ülesanne kontrollis valikulise info leidmist ja teksti detailset mõistmist.

Lugemisülesanded olid õpilastele väga kerged ega valmistanud raskusi, mida kinnitavad kõrged näitajad. Kõige lihtsamaks osutus kolmas ülesanne, mis põhines ilukirjanduslikul tekstil ja oli lünkülesanne (üldine keskmine sooritusprotsent 94,60). Ülesanne kontrollis arusaamist pikemast tekstist ja tekstisisestest seostest. Ka esimene ülesanne ei valmistanud õpilastele raskusi (sooritusprotsent vastavalt 91,51). Esimene ülesanne põhines tekstil, milles räägiti kuulsast klounist V. Poluninist. Ülesanne oli kolmese valikuga valikvastustega ülesanne ja kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist ning vajaliku info leidmist. Teine ülesanne oli lühitekstidel põhinev sobitamisülesanne ning kontrollis teksti peamisest mõttest arusaamist. Ülesanne osutus antud kontingendile sobiva raskusastmega ülesandeks. Neljas ülesanne oli pangaga lünkülesanne ja kontrollis lugemisoskust ning grammatika ja sõnavara tundmist (keskmine sooritusprotsent 93,07).

Kirjutamisosa kaks ülesannet olid õpilastele igati jõukohased (sooritusprotsendid vastavalt 85,66 ja 81,54). Eksamisooritajatel tuli kirjutada sõnum Facebooki ning kiri sõbrale (vt tabelit 11). Mõlema ülesande täitmisel olid abiks sisupunktid, millele kirjutamisel tugineda.

Rääkimisülesandeid oli kaks: esimene neist pildi kirjeldus ja vestlus, kus vastates õpetaja küsimustele õpilane demonstreerib spontaanset keelekasutust, teine rollimäng. Esimese ülesande täitmisel olid abiks küsimused. Õpilased tulid hästi toime mõlema ülesandega. Valdavalt näitasid õpilased väga head keelekasutust.

Analüüsides poiste ja tüdrukute keskmisi tulemusi ülesannete kaupa (vt tabelit 11), näeme, et sarnaselt eelmise kahe aasta tulemustega erinesid noormeeste tulemused neidude omadest enim kirjutamisosa esimese ja teise ülesande juures (keskmiste sooritusprotsentide vahe ligikaudu 8%).

Tabel 11. 2017. aasta vene keele lõpueksami ülesannete põhinäitajad

	Maksimum-punktid	Keskmine sooritus % (M/N)	Min punkte	Max punkte	St. hälve
Kuulamise 1. ülesanne	6	81,94 (83,93/80,43)	1	6	1,13
Kuulamise 2. ülesanne	8	78,75 (78,78/78,74)	0	8	1,64
Kuulamise 3. ülesanne	4	96,59 (94,42/98,23)	1	4	0,44
Kuulamise 4. ülesanne	7	55,51 (56,32/54,89)	0	7	1,63
Lugemise 1. ülesanne	7	91,51 (89,52/93,01)	1	7	0,97
Lugemise 2. ülesanne	6	75,23 (72,42/77,36)	0	6	1,27
Lugemise 3. ülesanne	7	94,60 (92,81/95,96)	1	7	0,86
Lugemise 4. ülesanne	10	93,07 (93,02/93,10)	4	10	1,10
Kirjutamise 1. ülesanne	9	85,66 (82,97/87,68)	0	9	1,54
Kirjutamise 2. ülesanne	16	81,54 (77,43/84,65)	0	16	3,01
Rääkimine	20	95,19 (94,95/95,38)	6	20	1,71

Õpetajatelt saadud tagasisidest selgub, et ligikaudu 70% vastanutest pidasid eksamitööd väga heaks või heaks ning jõukohaseks õpilastele. Kolmekümne kolmest õpetajast kaheksa leidsid, et eksamitöö oli raske eesti kodukeelega õpilasele ja keeruline seetõttu, et õpilased on õppinud vene keelt alates 6. klassist. Kuulamisosa antud hinnangute põhjal saab öelda, et õpetajad pidasid eksamitöö kuulamisosa liiga pikaks, keeruliseks ja raskeks, eriti raskeks hinnati autentsel tekstil põhinevat neljandat ülesannet. Samas märgiti, et tekstid olid huvitavad ja aktuaalsed. Lugemisosa tekste peeti huvitavateks ja enamasti arvati, et lugemisosa ülesanded olid sobiva raskusastmega. Mõned vastanud pidasid neid isegi kergeteks. Kirjutamisosa kohta märgiti, et ülesanded olid aktuaalsed, arusaadavad ja ootustele vastavad, selged ja konkreetsed ning jõukohased põhikooli lõpuklassi õpilasele. Rääkimisosa jäid õpetajad rahule, ülesandeid peeti õpilastele jõukohaseks, teatavat närvipinget tekitas suuliste vastuste salvestamine nii mõnele õpilasele kui õpetajale. Hindamisjuhend oli mõistetav ja mugav hindamiseks. Õpetajad leiavad, et kuna põhikooli lõpetaja

eeldatav keeleoskustase põhikooli lõpus on A2.2, siis tuleks koostada lühem ja kergem eksamitöö.

Kokkuvõte

Lõpueksamitöö vastas A-võõrkeele õppekavale. Eksamitöö võimaldab kasutada erinevaid tekstiliike ja ülesandetüüpe ning käsitleda eri teemasid ning seega saada adekvaatsem pilt eksaminandi keeleoskusest.

Kolme viimase aasta statistikat kõrvutades on näha, et eksam on sarnase raskusastmega. Kui vaadelda tulemusi hindevahemike võrdluses, siis kõige rohkem ehk 148 oli neid õpilasi, kelle punktisumma jäi vahemikku 90-100, 75-89 punkti saavutas 137 õpilast, mitte ühegi õpilase saavutus ei jäänud alla 20 punkti. Eksamitöö üldine keskmine kõrge sooritusprotsent on ootuspärane, sest tegemist on valikeksamiga, mida valivad tublimad keeleoskajad. 2017. aastal salvestati ka eksami suulist osa. Üldiselt oli eksami suuline osa läbi viidud nõuetele vastavalt ning õpilaste vastused vormistatud korrektselt. Ka kirjalikud eksamitööd olid hinnatud pädevalt, arvestades võtit ja hindamisjuhendit. Mõnikord võis eksamitööde hindamises märgata ebakohti: alati ei peetud kinni võtmest antud punktidest ning õpilase vastust hinnati valesti, näiteks võimaliku 1 punkti asemel 0,5 punktiga. Samuti esines ka ebakohti ja subjektiivsust kirjutamisosa ülesannete hindamisel. Soovitame kõigil eksamitööid hindavatel õpetajatel põhjalikult tutvuda hindamisjuhendiga ning alles seejärel hinnata õpilaste töid.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2017. a vene keele lõpueksamitöö oli eksami valinud õpilastele pigem kerge, pakkus mitmekesisust nii teemade kui ka ülesandetüüpide lõikes. Eksami olid valinud valdavalt õpilased, kelle keeleoskustase on väga hea.

Kindlasti on oluline õpetajate piisav eksamialane koolitus, et tagada eksamitööde hindamine ühtsetel alustel. Käesoleva õppeaasta jaanuaris-veebruaries viiakse läbi põhikooliastme vene keele õpetajatele suunatud eksamiseminarid, kus analüüsitakse suulise ja kirjaliku eksamiosa ülesandeid ning hinnatakse vastavate hindamisskaalade abil õpilaste vastuseid.